

Maandoverzicht no. 3 - 1959

(Tijdvak 1-3-'59 t/m 31-3-'59)

I N H O U D

<u>I. Communisme Internationaal.</u>	blz. 1 - 8
De aanhoudende oppositie binnen en buiten het kader van de communistische partijen in het Westen.....	1 - 2
De PCF in haar naoorlogse ontwikkelingsgang.....	2 - 3
Het verzet der Franse partij-intelligentia tegen situaties in de PCF; disciplinaire maatregelen van de leiding.....	4 - 6
Teruggang en gedeeltelijk herstel van de communistische invloed op de massa der kiezers in Frankrijk.....	6 - 7
CPN voor zwaardere taak dan de grote Franse zusterpartij...	8
<u>II. Activiteiten van de CPN en haar hulporganisaties.</u>	9 - 24
Parlementaire invloed van de partij gedaald beneden het vooroorlogse peil.....	9 - 10
De bijna 35.000 stemmen van de Bruggroep leverden geen Kamerzetel op.....	10
Reacties van de CPN en oppositie.....	9 - 13
Landelijke conferentie Bruggroep; voorshands nog geen eigen partij.....	13 - 14
<u>Vredesbeweging</u> - Afsluiting van actie petitiecomité tegen raketbases; thans campagne voor topconferentie en stopzetten atoomproeven.....	17 - 18
Pleidooi in blad van Nederlandse Vredesraad voor reorganisatie van de wereldvredesbeweging.....	18 - 19
<u>Vrouwenbeweging</u> - vijftigste internationale vrouwendag.....	19 - 20
De communistische jeugdbeweging en haar internationale binding.....	20 - 21
De "smalle basis" van het culturele werk van "Nederland-USSR"	21
<u>Vakbeweging</u> - Verkiezingsactiviteit "oude" EVC,	22 - 23
Internationale positie van de "oude" EVC verder verzwakt; Brandsen geeft zijn plaats in het Uitvoerend Comité van het WVV prijs.....	24

III. Overige Groeperingen. 25 - 26

De stembusresultaten van de Pacifistisch Socialistische
Partij..... 25

PSP-voorman accentueert grote verschillen met de CPN..... 26

IV Vreemdelingen. 27 - 31

Chinezen in Nederland; vooroorlogse situatie sterk gewijzigd. 27 - 29

Belangstelling van communistisch China voor deze bevolkings-
groep in Nederland..... 29 - 31

Agenda.

Overzicht stakingen maart 1959.

Bijlage I.: Overzicht communistische verkiezingsuitslagen maart '59.

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL.

Verzwakking van communistische partijen in het Westen.

Het onlangs plaatsgevonden buitengewoon congres van de CPSU kon, gelet op zijn agenda, weinig aandacht besteden aan de concrete moeilijkheden en problemen, waarmede de leiders van talrijke communistische partijen in het Westen geconfronteerd worden.

De destalinisatie, die haar hoogtepunt vond in de geheime rede van Chroestsjow op het XXste Russische partijcongres in februari '56, werd aan het einde van dat jaar - dus na de opstand in Hongarije - door het Kremlin doelbewust afgezwakt. In het Westen is zij alleen te bespeuren in de officiële stellingname van de communistische partijleiders tegen "dogmatisme" en "sectarisme", waarbij echter het "moderne revisionisme" bestempeld blijft als het hoofdgevaar voor de eenheid van het internationale communisme.

De oppositionele geluiden zijn binnen en buiten partijverband geenszins verstomd. Op onderling sterk uiteenlopende motieven verschenen enerzijds hooggestemde, soms subtiele critische beschouwingen over het marxisme-leninisme (zoals bijvoorbeeld van Franse communistische intellectuelen) en anderzijds gaf men uiting aan bezwaren tegen de toepassing van het marxisme-leninisme, gecombineerd met grieven tegen het autoritair optreden van de partijleiding (zoals van de Bruggroep in ons land).

Reeds tevoren waren de ideologische standpunten scherper omlind ter bevestiging van de eenheid van het internationale communisme, met de Sowjet-Unie aan het hoofd. Zoals bekend gebeurde dit in de Moskouse Verklaring van november 1957 der twaalf communistische en arbeiderspartijen van het socialistische blok, die Joegoslavië had geweigerd mede te ondertekenen. De overige, dus ook de westerse communistische partijen betuigden naderhand hun officiële instemming met de verklaring der twaalf, die een halt toeriep aan denkbepelden als de nationale weg naar het socialisme - zoals bijv. in Zuidslavië gevolgd - en het door Togliatti indertijd voorgestane poly-centrisme (d.w.z. dat de communistische partijen niet uitsluitend uit Moskou hun ideologische richtlijnen zouden ontvangen. Dit zou er op neerkomen dat bijv. in West-Europa aan de Italiaanse Communistische Partij een bijzondere taak zou toevallen).

In de loop van 1958 vonden de westerse zusterpartijen nog bij herhaling gelegenheid zich solidair te verklaren met de standpunten

van de CPSU. Vrijwel over de gehele linie werd bijvoorbeeld het Joegoslavische partijcongres van april 1958 door het internationale communisme geboycot.

Toch bleven de spanningen aanhouden. In de Scandinavische hoek, speciaal in Denemarken, was er een voortdurend toenemende afkeer van de overheersende positie van de CPSU op de eigen partijen. De eind '58 uit de Deense Communistische Partij gestoten leider heeft medio februari 1959 een eigen socialistische volkspartij opgericht. Dissidente Britse communisten, meest intellectuelen, zetten hun aanvallen op het partijgezag voort. Ook in Oostenrijk leverden een aantal communisten ideologisch gefundeerde kritiek in de sedert juli 1958 uitgegeven "Marxistische Blätter". Hun argumenten hebben in menig opzicht overeenkomst met die der Joegoslaven.

Geboren uit de twijfel, gerezen na de destalinisatieverschijnselen van het XXste CPSU-congres, had men in deze kringen afstand van het "stalinisme" genomen door terug te keren naar het "leninisme". Hierbij voegde zich de wens naar eigen interpretatie van de gebeurtenissen in een zich onttrekken aan Moskou's invloed en het verlangen om zelfstandig te handelen. Daarbij ontbrak het nochtans niet aan aarzelingen. Menigmaal bleken opposanten nog net voorzichtig genoeg om de kool (hun medebezwaarden) en de geit (het Kremlin) te sparen.

Tussen het XIVde en XVde PCF-congres.

De op één na grootste communistische partij van de "kapitalistische" wereld - de PCF - heeft geenszins in mindere mate dan de nog meer leden tellende Italiaanse zusterpartij gedurende de laatste jaren met interne moeilijkheden te kampen. Als eerste onder de gelijken in het Westen heeft de Franse Communistische Partij in de na-oorlogse ontwikkelingsgang invloed uitgeoefend op kleinere zusterpartijen, de CPN inbegrepen. Derhalve heeft het wellicht enige zin nader in te gaan op sommige activiteiten der PCF, meer speciaal in de bijna drie jaren tussen het XIVde congres van juli 1956 en het reeds tweemaal uitgestelde komende XVde partijcongres, van 27 tot 31 mei 1959.

Als strijdformatie van het internationale communisme gedroeg ook de PCF zich in vele kwesties, onder andere die welke de vitale belangen van West- en Zuid-Europa raken, als een willig instrument van de CPSU en een verlengstuk van de Sowjet-Russische buitenlandse politiek. De Franse communistenleiders hebben vooral na de bevrijding in septem-

ber 1944 het brevet van waarachtig patriottisme en het op de bres staan voor de wezenlijke belangen van de werkende massa's voor zich alleen opgeëist. Bij voorkeur diende de PCF zich na de tweede wereldoorlog als de "partij der gefusilleerden" aan. De jaren 1945 tot en met 1947, waarin de Franse communisten deelnamen aan de regering, brachten hen de gemakkelijkste successen.

In de loop van 1947 kwam er een fundamentele verandering. Het Kremlin ging een "harde" politiek voeren, die onder Stalin's supervisie mede tot uitdrukking kwam in 's theorie over de verdeling van de wereld in twee (vijandige) kampen, dus de ontkenning van een zelfs maar tijdelijke vreedzame coëxistentie van het communisme en het kapitalisme. In dezelfde periode ging het internationale communisme het juist gelanceerde Marshallplan bestrijden. September '47 bracht de oprichting van het Kominform. Nog ijziger werd de verkilling van het internationale politieke klimaat als gevolg van de communistische greep naar de macht in Tsjechoslowakije, die in februari 1948 met succes was bekroond.

Deze situatie leidde in Frankrijk tot een sectarisch beleid, dat de meer en meer geïsoleerd rakende PCF bijvoorbeeld kansloos maakte bij het verder dingen naar de gunst der brede massa. De Franse partij - van ouds stalinistisch geïndoctrineerd - stond destijds in de voorhoede der "onverzoenlijken". Fel ondersteunde zij in die jaren de campagnes tegen de "neutralisten". Tito en de Joegoslaven werden tengevolge van de beslissingen in het Communistische Informatiebureau terstond tot de "ergste vijanden" van het socialistische kamp geproclameerd.

Eerst na de dood van Stalin verminderde de verstarring. Schoorvoetend werden enige veranderingen ingevoerd, die zich hoofdzakelijk in een wat soepeler beleid uitte. Niettemin stond de PCF ook toen nog dicht bij de opvattingen van Stalin. Pas maanden na het XXste CPSU-congres van februari 1956 begon de "nieuwe koers" van Chroestsjow op het geestelijk verkrampde Franse partijbeleid mede haar uitwerking te hebben.

Het in juli 1956 gehouden PCF-congres beraamde maatregelen om uit het isolement te geraken. Opnieuw werd, zoals in 1934/1936, gepoogd tot de vorming van een volksfrontbewind te komen, hetgeen thans echter mislukte. De PCF bleef in een geïsoleerde positie staan.

Ideologisch veranderde er ook nadien maar weinig. De Hongaarse opstand en de onstuimige politieke ontwikkelingen in Polen stuitten op de onverholen afkeuring van de Franse partijleiding. Mede door

deze geestesgesteldheid ontstond er een verdere vervreemding van die vertegenwoordigers der intelligentia, die met de partij hadden gesympathiseerd. Hoe slecht het geestelijk klimaat van de Franse Communistische Partij wel was geworden toonde o.m. een diepgaande filosofische verhandeling van . Deze vooraanstaande partijtheoreticus was destijds reeds afgezet als redactielid van "Nouvelle Critique", het officiële theoretische tijdschrift van de PCF. Het was politiek veelzeggend, dat de uiterst kritische beschouwing van in april 1958 juist in een Pools maandblad het licht zag en niet in een der eigen organen van de Franse communisten. Sommige filosofische en letterkundige milieus in Polen konden toen als een vluchthaven voor opposerende figuren uit westerse communistische partijen fungeren.

Van de zijde der Franse partijleiding bleef reactie hierop niet uit. In zijn zitting van 9 en 10 juni 1958 besloot het centraal comité van de PCF om voor een jaar van het partijlidmaatschap te ontheffen. Hem werd mede verweten over partij-aangelegenheden in Franse niet-communistische bladen te hebben geschreven. Tevens werden twee bij de partij aangesloten medici, en , voor de tijd van zes maanden uitgesloten wegens het oprichten van een oppositionele linkse groep, de "Club de gauche" en het uitgeven van een periodiek "Voies Nouvelles" (Nieuwe Wegen).

Niet het minst in Parijs, het hol van de leeuw, bleef de oppositie zich verder roeren. De meest kritisch-afwijzende commentaren op het interne en het naar buiten gevoerde beleid der PCF kwamen van "Sorbonne-Lettres" en "Sorbonne-Sciences", twee "partijcellen" der communisten in Frankrijks vermaardste universiteit, de Parijse Sorbonne. Daarvan zijn vele universitaire personen, letterkundigen, professoren, leraren en studenten lid.

Hoe ernstig de bezwaren tegen de leiding in partijmilieus van intellectuelen waren, kon mede worden afgeleid uit een uitvoerige publicatie in het PCF-orgaan "France Nouvelle" van 22-1-1959. Het gaat daarin om het verslag dat een lid van het politieke bureau, , op 13 januari jl. aan het centraal comité uitbracht over de eenheid van de partij en het optreden van de afdeling "Sorbonne-Lettres". signaleerde "fractievorming" in de partij o.m. door een aantal oppositiebladen, waarvan hij er in zijn verslag zes met name aanduidde. Eén daarvan, "Unir" (Verenigen), staat volgens hem onder direct beheer van lieden uit politiekringen. Een ander blad, het hiervoren reeds vermelde "Voies Nouvelles", dat zich bij zijn verschijnen had aangediend

De PCF-leiding heeft nog andere maatregelen getroffen, in dat geval gericht tegen "Sorbonne-Sciences". Men heeft deze afdeling niet openlijk in gebreke gesteld. Kennelijk moeten de vooraanstaande opposanten daarin zonder veel misbaar naar buiten worden teruggebracht binnen het partijgareel. Om dit te bewerkstelligen zouden enige vooraanstaande figuren onder morele druk van de partij zijn gezet. Het betreft onder andere de toonaangevende marxist , de bioloog professor en de wetenschappelijke onderzoeker professor . Laatstgenoemde is nog altijd lid van het centraal comité.

Professor verloor eertijds zijn zetel in het algemeen bestuur van de PCF nadat hij zich in het verleden op wetenschappelijke gronden had gekeerd tegen de Sowjet-Russische verhoerlijking van de natuur-historische theorieën van de Rus , een protégé van Stalin.

Samenvattend kan worden gezegd, dat de leiding van de Franse Communistische Partij zich moeite geeft om de betekenis van het verzet van talrijke wetenschappelijke en literaire figuren tegen haar huidige praktijken zoveel mogelijk te minimaliseren. De intelligentia maakt van de PCF evenwel een slechts bescheiden deel uit en er zijn weinig aanwijzingen dat de overige leden van de partij door de hiervoren geschetste problematiek worden geraakt.

Het organiseren van de massa.

Sedert de opstand van 13 mei 1958 te Algiers en het aan de macht komen van Generaal De Gaulle hebben de Franse communisten het zwaar te verduren gehad. Bij de parlamentsverkiezingen van 1956 behaalde de PCF nog 25,7% van het totaal aantal stemmen. Bij de eerste verkiezingsronde op 23-11-58 bleek dit percentage te zijn gedaald tot 18,9 . Een rigoureuus herzien kiesstelsel leidde mede tot de terugval der communisten van 143 zetels naar 10 zetels in de Nationale Vergadering. Inmiddels hebben de omstandigheden - niet in het minst van economische aard - er toe bijgedragen, dat de PCF vrij snel daarna op een zeker niet onbelangrijk herstel kan bogen. De in maart jl. gehouden gemeenteraadsverkiezingen brachten zo vele stemmen terug naar de communistische of verbonden lijsten, dat de PCF zich als voorheen weer de grootste partij van Frankrijk kan noemen.

Uit de inhoud van de stellingen voor het komende XVde partijcongres, die bijkans drie pagina's tekst in de "Humanité" van 27-3-1959

beslaan, wordt het overduidelijk, dat de PCF na de mislukking in 1956 om tot eenheid met de leiding van de socialistische partij (SFIO) te komen, er thans alles op zet de breedst mogelijke "eenheid van onderop" te smeden. Daarbij wil zij door rustig overtuigende betoogtrant, door het afzien van te opvallend sectarische formuleringen e.d. ook de niet-communistische arbeiders, de boeren en de kleine burgerij voor haar politiek winnen. De "vreedzame overgang naar het socialisme" is ondenkbaar zonder de communistische partij als voorhoede van de arbeidersklasse, zo wordt echter, naar het voorbeeld van de CPSU, uitdrukkelijk geponeerd.

De PCF wil - zoals in het midden van de dertiger jaren - onder de leuze onverzoenlijke strijd tegen het fascisme en de reactie, de arbeidersklasse, de boeren en de kleine burgerij verenigen.

In de juist gepubliceerde thesen voor het XVde partijcongres wordt het Gaullistische regime het masker van de werkelijke machthebbers - i.c. fascisme en reactie - genoemd. Deze agressieve toon wordt mede gericht tegen "verraderlijke", rechts socialistische voor mannen in Frankrijk, speciaal . Deze "rechts-socialistische" leiders worden gediskwalificeerd als huurlingen van het imperialisme. Toch zijn deze felle passages niet typerend voor het gehele beeld van de thans gevoerde PCF-propaganda. Veeleer wordt telkens weer de nadruk gelegd op de "vreedzame wegen", die de partij wil betreden om het levenspeil van de Franse werkende klasse, de boeren en de kleine burgerij te verdedigen en op te voeren.

Aan het communistische propaganda-apparaat zullen in de naaste toekomst zware eisen worden gesteld. Nadat de PCF door het ineenschrompen van haar parlementaire fractie ook financieel nog meer in het nauw was gedreven, zijn enige communistische streekbladen opgeheven. De partijleden moeten dit ernstige verlies zoveel doenlijk goed maken door extra inspanningen. Deze taak wordt zelfs primair gesteld. Ze vloeit kennelijk ook voort uit de doelbewuste opzet der partijleiding om de dynamische kracht van de PCF alsnog te vergroten. Kenmerkend voor de tegenwoordige situatie is de aansporing van de algemeen partijsecretaris Maurice Thorez, in maart jl. tot het centraal comité gericht, om niet te letten op tijdelijke tegenslagen maar de dingen te blijven zien in hun ontwikkeling naar het grote doel.

Evenals de PCF in Frankrijk moet de CPN hier uitzien naar nieuwe mogelijkheden om zich met uiteraard beperkte middelen zo snel doenlijk te herstellen van de recente ernstige tegenslagen. De ineengeschrompelde partij in Nederland zal dit, zoals uit het volgende hoofdstuk kan blijken, stellig heel wat meer moeite kosten dan de Franse zusterpartij.

* * *

HOOFDSTUK II - ACTIVITEITEN VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES.

De CPN.

Resultaat Tweede Kamerverkiezingen 1959.

Na de op 12 maart gehouden verkiezingen is de CPN in de Tweede Kamer nog slechts door drie leden vertegenwoordigd. In 1956 kon de partij nog zeven afgevaardigden naar de Kamer zenden.

Sinds 1948 is het een traditie, dat elke verkiezing een verdere teruggang voor de CPN met zich brengt. Een aderlating als thans heeft de partij echter in de loop van haar geschiedenis nog niet ondergaan. Kon bij de vorige verkiezingen nog zo hier en daar enige winst worden geboekt, thans moesten zonder uitzondering in het gehele land verliezen worden geïncasseerd.

De grootste verliezen werden geleden in Amsterdam en de Zaanstreek. In Amsterdam liep de partij-aanhang - vergeleken met 1956 - terug van 18,9% naar 10%. In de Zaanstreek was het verliespercentage hier en daar nog groter zoals bijv. in Zaanwijk 9,6, Westzaan 10,9 en Wormerveer 10,2. Ook Zaandam, Deventer, Rotterdam en Groningen lieten een veel sterkere teruggang zien dan landelijk het geval was.

Bij de Kamerverkiezingen in 1956 bedroeg het percentage van de CPN landelijk 4,75. Thans is dit - zoals onderstaand staatje aangeeft - tot ongeveer de helft, te weten 2,41 procent gedaald. Dit komt neer op een verlies van bijna 47% van het aantal door haar in 1956 behaalde stemmen.

De parlementaire invloed van de partij is hiermede gedaald beneden het peil van de jaren vóór de tweede wereldoorlog. De in de oorlog gekweekte goodwill is thans kennelijk geheel verloren gegaan.

Overzicht van de op de CPN uitgebrachte stemmen sinds 1952.

<u>Jaar</u>	<u>Verkiezingen</u>	<u>Aantal stemmen</u>	<u>Percentage</u>	<u>Stemmen verlies</u>	<u>Percentage verlies</u>
1952	Tweede Kamer	328.621	6.16		
1954	Prov. Staten	283.486	5.32	45.135	0.84
1956	Tweede Kamer	272.167	4.75	11.319	0.57
1958	Prov. Staten	239.164	4.14	33.003	0.61
1959	Tweede Kamer	144.371	2.41	94.793	1.73

Voor een meer gedetailleerd overzicht van de verkiezingsuitslag moge worden verwezen naar bijlage no. I. van dit Maandoverzicht.

Resultaat van de Bruggroep.

De lijst van de Bruggroep verwierf 34.917 stemmen ofwel 0,58 procent van het totaal aantal uitgebrachte geldige stemmen en bleef daarbij 5075 stemmen beneden de kiesdeler. Wel behaalde de groep daarvan meer dan $\frac{3}{4}$, zodat dus het gestorte cautiebedrag ad. f 7500.- (15x f 500.-) wordt terug ontvangen.

De grootste aanhang vond de groep in Noord-Holland (1,7%) en Groningen (0,7%). In alle overige provincies lag het percentage beneden het landelijk gemiddelde.

Oorzaken van het verlies van de CPN.

De teruggang van de CPN kan gevoeglijk voor een groot deel op rekening van het conflict met de groep Wagenaar geschreven worden. Ook het deelnemen aan de verkiezingen door de Pacifistisch Socialistische Partij heeft zonder twijfel tot de verkiezingsnederlaag van de CPN bijgedragen.

Het is opmerkelijk, dat de Bruggroep en de PSP samen ongeveer hetzelfde stemmenpercentage (2,42%) hebben behaald als voor de CPN verloren ging (2,34%). Hiermede wil evenwel niet betoogd zijn, dat bij een niet deelnemen van de PSP alle nu op haar uitgebrachte stemmen aan de CPN zouden zijn ten goede gekomen.

Reactie van de CPN op stembusresultaat.

Hoewel de partijleiding zich tevoren uit de aard der zaak naar buiten optimistisch over de verkiezingsuitslag had uitgelaten, had men zich in besloten kring wel gerealiseerd, dat de kansen voor de CPN geenszins gunstig lagen. Op een aderlating als thans ondergaan had men evenwel niet gerekend.

De partijbijeenkomsten in de grote steden, belegd om gezamenlijk naar de uit de eerste hand komende berichten over de uitslagen te luisteren, kenmerkten zich al spoedig door een gedeprimeerde stemming, die naar mate meer uitslagen bekend werden tot beneden nul zakte. Het geforceerde enthousiasme, waarmede de leiders van de vergaderingen het fiasco van de Bruggroep bekend maakten, vermocht daarin

geen verbetering te brengen.

De meeste leidende figuren hebben de grootste moeite gehad hun teleurstelling te verwerken en daarvan niet al te veel naar buiten te laten blijken. Enkel en enkele moeten zich tijdens hun diepste depressie zelfs hebben afgevraagd of het voor hen nog wel zin had het partijwerk voort te zetten. Zij waren daarbij geneigd de oorzaak van de tegenspoed ten dele te zoeken bij hun medewerkers. Het zou daarom niet verwonderlijk zijn indien de verkiezingsnederlaag binnen zekere tijd zijn weerslag zou vinden in mutaties in de partijleiding.

Bij de gewone leden wordt getracht de stelling ingang te doen vinden, dat het eigen verlies opweegt tegen het feit dat geen der Brugaanhangers in de Kamer terug keert en dat het verlies van de beide grote Protestant-Christelijke partijen en het herstel van de PvdA successen van de verkiezingsstrijd der CPN zijn.

De eerste openlijke reacties van het partijbestuur waren zeer voorzichtig en weinig zeggend. In een kort commentaar van Paul de Groot voor het ANP stelde de partijsecretaris, blijkens "De Waarheid" van 13 maart, met voldoening vast, dat het de CPN gelukt was de Bruggroep buiten het parlement te houden, al moest hij toegeven, dat dit "veel bloed gekost had" en "dat de patient daardoor ernstig was verzwakt".

Marcus Bakker troostte zichzelf en de partij in de krant van 13 maart met de bewering, dat de politieke invloed van de communistische gedachte onder geen beding in dezelfde mate is teruggelopen als het aantal op de partij uitgebrachte stemmen.

De vernietiging van de Wagenaargroep was volgens Bakker een van de belangrijkste punten, zo niet het belangrijkste facet van de verkiezingsstrijd en de beslissende voorwaarde voor de partij om zich met onverminderde kracht te handhaven in de strijd om de massa.

"De Waarheid" van 28 maart berichtte, dat de verkiezingsuitslag door het partijbestuur in zijn zitting van 27 maart besproken werd. Het partijdagblad maakte in genoemd nummer evenwel geen melding van de gebruikelijke, naar aanleiding van een dergelijke bespreking door het partijbestuur aangenomen resolutie of een akkoordverklaring met een door de partijsecretaris of het dagelijks bestuur van de partij vastgestelde analyse van de verkiezingsuitslag. Volstaan werd met de opname van een vrij uitvoerig uittreksel van de inleiding van Paul de Groot. Daaraan werd toegevoegd, dat het partijbestuur het beleid, zoals in de rede van De Groot voorgesteld, goedkeurde.

De vraag rijst of aan het akkoord over een resolutie of analyse niet zoveel haken en ogen verbonden waren, dat het partijbestuur daarover in zijn eerste zitting niet tot overeenstemming is kunnen komen. De partijsecretaris stelde o.m. vast, dat de confessionele partijen de door hen geforceerde verkiezingen verloren hadden. Van de Partij van de Arbeid eiste De Groot dat deze zou ijveren voor een terugkeer naar de toestand van vóór 11 december en wel met een program in overeenstemming met haar - van de CPN overgenomen - verkiezingsleuzen t.w. een loonronde, verlaging van de militaire uitgaven en verkorting van de militaire dienstdienst, alsmede onderhandelingen met Indonesië over Nieuw Guinea. De Groot zegde een regering van de PvdA en de KVP met een dergelijk program de steun van de CPN toe. Waarschijnlijk zou ook de PSP zo'n regering steunen. Mocht de reactie weigeren de eisen van de PvdA te aanvaarden en een rechts kabinet vormen, dan verwachtte hij de scherpste oppositie van genoemde partij "zowel binnen als buiten" het parlement.

Niet zonder enige overschatting van de politieke invloed van de CPN, achtte Paul de Groot het verlies van "rechts" een gevolg van het inwerken van de CPN op het politieke leven. Onder invloed van het optreden van de communisten was de PvdA gedwongen een radicaler toon te laten horen. De achteruitgang van de confessionele partijen in ons land wijst er z.i. op, dat de beweging naar het fascisme in West-Europa tegenslag begint te ondervinden.

De plannen van de reactie tot het vernietigen van de CPN-invloed door middel van de Wagenaargroep zijn mislukt. De verkiezingen waren een episode in de koude oorlog en zijn voor de partij zeer moeilijk geweest. We mogen onze verliezen, die onvermijdelijk waren bij het afrekenen met de groep Wagenaar, niet te licht opvatten. Maar hier geldt, evenals voor alle oorlogen: de laatste slag is beslissend. En die zullen "wij" winnen, aldus De Groot.

Reacties in de Bruggroep.

Ook in leidende kringen van de Bruggroep overheerste aanvankelijk een gevoel van teleurstelling over het behaalde verkiezingsresultaat. Uitlatingen als "één zetel vast en misschien wel twee" werden daar vóór de verkiezingen van diverse kanten vernomen. Maar ook Wagenaar c.s. trachten het voor te stellen, dat de verkiezingsuitslag, achteraf bekeken, niet zonder meer teleurstellend genoemd kan worden.

Bijzonder voldaan toont men zich hier over de aan de CPN toegebrachte slag. Het zware verlies van de CPN voert men namelijk aan als een bewijs van een door het kiezerscorps veroordelen van Paul de Groot en van de door deze en zijn aanhangers gevolgde methoden. Als de communisten inzien dat er van een strijd voor het communisme door deze partij met deze leiding niets terecht komt, hebben deze verkiezingen toch iets goeds voor het communisme gebracht, zo wordt in "De Brug" (no. 13 -- maart 1959) o.m. betoogd.

De redactie van "De Brug", die van oordeel is, "dat wij het er toch niet slecht hebben afgebracht", wijdt het geringe succes van de groep niet alleen aan de lastercampagne van de CPN, maar ook aan het ontbreken van een stevig organisatorisch verband.

Uit deze laatste verklaring spreekt het bij de meeste prominenten bestaande verlangen naar een eigen politieke partij. Het laat zich - zoals verder uit dit overzicht kan blijken - aanzien dat deze wens binnen afzienbare tijd in vervulling zal gaan.

Landelijke conferentie van de Bruggroep.

Verschillende leidende figuren uit de Bruggroep hadden vóór de 12de maart te kennen gegeven, dat ongeacht de verkiezingsuitslag, de politieke werkzaamheden daarna in elk geval zouden worden voortgezet. Alleen zou dan de vraag aan de orde moeten komen onder welk organisatorisch verband moet worden verder gewerkt.

Reeds op 22 maart belegde "De Brug" in Bellevue te Amsterdam een landelijke conferentie, waarin de positie van de groep onder het oog werd gezien. Het kernpunt van de besprekingen vormde het vraagstuk van het al dan niet oprichten van een eigen politieke partij.

Zowel de voor- als de tegenstanders van een "eigen" partij kregen voldoende gelegenheid hun standpunt uiteen te zetten. De overgrote meerderheid van de woordvoerders verklaarden zich voor de spoedige oprichting van een eigen partij. Het bij de verkiezingen behaalde resultaat, t.w. 35.000 stemmen bood huns inziens voldoende grondslag voor een dergelijke stap. In het algemeen domineerde de opvatting, dat het oprichten van een eigen partij al geen vraagstuk meer vormde, doch dat men nog slechts over het tijdstip van de oprichting tot overeenstemming behoefde te komen.

Een kleine - hoewel kwalitatief niet onbelangrijke - minderheid bleef vasthouden aan het communistische beginsel van de éne en ondeelbare partij.

De conferentie verklaarde zich tenslotte bij acclamatie akkoord met een voorstel van de landelijke leiding om te besluiten tot het instellen van een commissie, die "de noodzakelijkheid van het oprichten van een socialistische partij op marxistisch-leninistische grondslag zou onderzoeken" en daarover aan een in september 1959 te houden landelijke conferentie zal rapporteren. Indien de commissie een nieuwe partij noodzakelijk acht, zal zij - teneinde de conferentie in het najaar in staat te stellen onverwijld definitieve stappen te ondernemen - tevens de nodige reglementen en een beginselprogramma moeten ontwerpen. Middelerwijl zal de commissie leiding geven aan de discussie, die in de plaatselijke groepen moet worden voortgezet. Waarschijnlijk hoopt de meerderheid door het uitstel tot de komende herfst tijd te winnen om de tegenstanders van een eigen partij - van wie zich er enige onder de leiding van de groep bevinden - tot wijziging van hun standpunt over te halen. Bij enkele hunner werden reeds tekenen van twijfel waargenomen.

De Bruggroep wil, aldus doende tevens demonstreren, dat in haar rijen - anders dan bij de CPN - de democratische beginselen worden in acht genomen en de meerderheid niet maar zonder meer haar wil aan de minderheid oplegt.

"Dag van de Pers".

Als onderdeel van de verkiezingsactie besloot het dagelijks bestuur van de CPN om zaterdag 7 maart een "Dag van de Pers" te houden. In "De Waarheid" van 28 februari werden alle leden en vrienden van de partij opgewekt op die dag een zo groot mogelijk aantal exemplaren van "De Waarheid" te verkopen. In het partijdagblad van 12 maart werd vermeld, dat de verschillende afdelingen van de CPN voor de "Dag van de Pers" 29.000 colportagekranten hadden besteld, hetgeen vergeleken met vorige weken bijna een verdubbeling zou hebben betekend.

Financiële actie van de CPN.

Als afsluiting van de ter gelegenheid van de verkiezingen verschenen rubriek "De partij doet 't", bracht "De Waarheid" (12-3-59) een overzicht van de resultaten, behaald in de financiële campagne en bij de werving van CPN-leden en Waarheid-abonnees.

In het kader van de financiële campagne zou tot 12 maart aan het partijbestuur een bedrag van ruim f 100.000.- zijn afgerekend.

Van de totale taak ad f 250.000.- is volgens plan f 170.000.- bestemd voor het partijbestuur, zodat vóór 31 augustus a.s. - wanneer de actie eindigt nog circa f 70.000.- aan het partijbestuur moet worden afgedragen.

In het reeds verrekende bedrag van ruim f 100.000.- zijn zowel begrepen de opbrengst van de donatieactie als de opbrengst van de twee gehouden enveloppen-acties.

Van het aandeel dat de districten en afdelingen zelf mochten behouden (f 80.000.-) was per 17 februari jl. (een latere stand werd nog niet bekend gemaakt) f 17.000.- verantwoord.

Het lijkt niet waarschijnlijk dat de partij er in zal slagen het streefbedrag van een kwart miljoen gulden te bereiken. Het resultaat van de verkiezingen zal zeker niet stimulerend werken op de offerzin van de partijgenoten.

Pegasuslezersbal.

Aangemoedigd door het succes van het vorige jaar organiseerde Pegasus in het kader van de "boekenweek" op 22 maart in "Bellevue" te Amsterdam wederom een lezersbal. Dit festijn stond tevens in het teken van de 250ste na-oorlogse uitgave van Pegasus, getiteld "De Wonderdoener", een werk van de hand van de Oostduitse schrijver en in het Nederlands vertaald door Theun de Vries.

, die door Pegasus was uitgenodigd een bezoek aan Nederland te brengen, zou hieraan wegens drukke partijwerkzaamheden als functionaris van de SED geen gevolg hebben kunnen geven. Het had in de bedoeling gelegen hem als eregast te verwelkomen op een later te organiseren feestavond voor de 200 tot 250 vrijwillige boekenverkopers en agenten, die Pegasus in zijn zgn. boekenapparaat ter beschikking heeft.

Evenals vorig jaar hebben een aantal functionarissen van de Russische Ambassade en de Russische Handelsdelegatie als gast van Pegasus het lezersbal bijgewoond.

Volgens "De Waarheid" waren de beschikbare toegangsbewijzen - naar verluidt 900 stuks - al enige dagen tevoren uitverkocht.

CPN op Pools partijcongres vertegenwoordigd.

De dagelijks bestuurder J.F. Wolff en het lid van het partijbestuur A. van Ommeren-Averink waren namens de CPN tegenwoordig op het 3e Poolse partijcongres, dat de PVAP (Poolse Verenigde Arbeiders Partij

van 10 - 16 maart te Warschau heeft gehouden.

Zij waren op 8 maart per trein naar Polen vertrokken en keerden eerst op 23 maart per vliegtuig via Praag en Brussel in Nederland terug.

MANTELORGANISATIES.

Vredesbeweging.

Nieuwe actie: stopzetting atoomproeven.

Het "Petitiecomité tegen Raketbases", uitgaande van de Nederlandse Vredesraad, heeft onlangs de vorig jaar aangevangen petitionnementsactie tegen de vestiging van raketbases in Nederland gesloten verklaard. Het besluit lag voor de hand na de verklaring van de Minister van Defensie dd. 12 februari, dat Nederland op militaire overwegingen niet in aanmerking komt voor een vestiging van raketbases. Hetgeen in het vorige maandoverzicht werd verondersteld, is inmiddels gebeurd. De Nederlandse Vredesraad heeft zich in de gewijzigde situatie op nieuwe activiteit beraden en daarbij gerefereerd aan een uitspraak van de Wereldvredesraad. Het dagelijks bestuur (Bureau) van die raad vergaderde tussen 20 en 25 februari in Moskou. Aan het einde der beraadslagingen werden een resolutie en een oproep aangenomen. De resolutie gewaagt van het toenemen van de spanning en de gevaarlijke dreiging in centraal Europa. Het is, aldus wordt daarin verder gezegd, de hoogste tijd om de weg van onderhandelingen in te slaan door een topconferentie te houden voor het oplossen van de bestaande strijdvragen. In de oproep wordt een ieder aangespoord het stopzetten van de proeven met kernwapens te eisen.

Deze uitspraken van de Wereldvredesraad passen blijkbaar goed in het buitenlandse beleid van de Sowjet-Unie. De resolutie houdt verband met het huidige internationale overleg. Zij werd aanvaard tijdens het bezoek van de Britse premier MacMillan aan Moskou in februari en dient ter ondersteuning van de Sowjet-Russische campagne voor het spoedig houden van een topconferentie. De oproep houdt verband met de reeds geruime tijd gevoerde technische beraadslagingen van Amerikaanse, Engelse en Russische experts over de voorwaarden voor de stopzetting van atoomproeven en dient om via de publieke opinie druk uit te oefenen op de regeringen van de te Genève mede aanwezige deskundigen uit het Westen.

Het uitwerken van deze opzet is kennelijk overgelaten aan de nationale communistische vredesorganisaties. De Nederlandse Vredesraad heeft bijvoorbeeld reeds dankbaar gebruik gemaakt van uitspraken en activiteiten van andere organisaties en vooraanstaande personen. Onlangs heeft het bekende Comité Stopzetting Atoomproeven, waar-

mede de Nederlandse Vredesraad nog steeds contact onderhoudt, een delegatie naar de atoomconferentie te Genève gezonden onder leiding van de voorzitter dr. . Het NVR-orgaan "Vrede" van maart 1959 wijdde daaraan twee tamelijk uitvoerige artikelen, waarin goede wensen voor het welslagen van de reis der delegatie van het Comité Stopzetting Atoomproeven zijn vermeld, o.m. van de r.k. Aartsbisschop van Utrecht Mgr. Alfrink en van dr. , voorzitter van de Hervormde Synode.

Tien jaar internationale communistische vredesbeweging.

Herziening van de organisatie?

De Wereldvredesbeweging bestaat in mei 1959 tien jaar. Ter gelegenheid daarvan zal de Wereldvredesraad van 8 tot 13 mei in bijzondere zitting bijeenkomen te Stockholm. Daarbij zal worden teruggezien op de ontwikkeling en de activiteit van de organisatie, terwijl het toekomstige optreden wel de bijzondere belangstelling zal hebben.

Bij een inleidende bespreking over deze herdenking in het blad van de Nederlandse Vredesraad is de organisatievorm van de vredesbeweging aan de orde gesteld.

"In tien jaren is de Wereldvredesbeweging uitgegroeid tot een waarlijk wereldomvattende beweging en dat eist van haar uitvoerende lichamen werk op een uitgebreider schaal en met groter soepelheid.... Het Bureau van de Wereldvredesraad dient de voorwaarden te scheppen waaronder de vredesbeweging zich op de meest succesrijke manier in de vijf werelddelen kan ontwikkelen".

Het vorenstaande is een bescheiden pleidooi voor een nationaal ruimere armslag en voor een juistere aanpassing van de taken van de vredesbeweging in het algemeen aan de plaatselijk verschillende omstandigheden. Kennelijk komt hier de gedachte aan regionalisatie van de vredesbeweging weer boven; d.w.z. het plan om van de Wereldvredesraad het overkoepelende lichaam te maken van een aantal regionale raden, elk werkzaam in een bepaald gebied.

Reeds in 1956 werd in kringen van de Wereldvredesraad met dit idee gespeeld, zonder dat het destijds praktisch is uitgewerkt. Het denkbeeld is nog eens geopperd omstreeks maart 1958 bij de campagne tegen de vestiging van raketbases in de West-Europese landen. Ook toen is het weer op de achtergrond geraakt of geschoven.

De Nederlandse Vredesraad was altijd voorstander van een dergelijke regionale taakverdeling, wjl men in het verleden met centrale, wereldomvattende campagnes weinig kon uitrichten om de massa in beweging te brengen.

Nog een ander geluid klinkt door in dit redactionele artikel van "Vrede". Handelend over de vereiste samenwerking met andere groeperingen, die voor de vrede "strijden", stelt de (onbekende) schrijver:

"Er zijn mensen, die de voorstanders van de vrede in de Sowjet-Unie verdenken van sectarisme. Maar wij zullen ons slechts verheugen wanneer juist in Moskou onder de vredesvrienden een goed begrip ontstaat (onderstrepingen dzz.) voor een veelomvattende samenwerking met alle vrouwen en mannen, met alle organisaties, die de vrede dienen..... onafhankelijk van hun zienswijze over de verantwoordelijkheid van de ene zijde of de andere zijde voor wat er in het verleden is gebeurd".

Men zou hieruit de gevolgtrekking kunnen maken, dat aan het goede begrip in Moskou nog wel het een en ander ontbreekt en dat de samenwerking met andere groepen een soepeler beleid wenselijk maakt.

Vrouwenbeweging.

Internationale Vrouwendag.

De Nederlandse Vrouwenbeweging heeft opnieuw rond de 8ste maart de Internationale Vrouwendag gevierd. Voor de in verschillende gemeenten belegde bijeenkomsten bestond maar weinig belangstelling. Bleken vorig jaar in Amsterdam, waar de NVB nog over de meeste aanhang beschikt, ongeveer 1000 personen aan de viering te hebben deelgenomen, thans waren het er amper 600. In NVB-kringen achtte men het een winstpunt, dat de viering dit jaar aan de verkiezingen voorafging, doch in de praktijk werkte deze omstandigheid juist ongunstig. In voorgaande jaren had de CPN steeds steun verleend. In 1958 had het dagelijks bestuur zelfs partijleden en medestanders opgeroepen deel te nemen aan de te organiseren bijeenkomsten en demonstraties. Ditmaal lieten de CPN-afdelingen evenwel weten de Nederlandse Vrouwenbeweging niet te kunnen helpen, omdat anders eigen activiteiten in verband met de vervroegde verkiezingen in het gedrang zouden komen.

Geheel op eigen kracht aangewezen heeft de NVB zoveel mogelijk gepoogd belangstelling voor de Internationale Vrouwendag te wekken. Landelijk werd een "8-maart"-manifest verspreid, waarin de gebruikelijke eisen - zoals het stopzetten van proeven met atoomwapens en het

verbod ervan - waren geformuleerd. Ook werden acties gevraagd voor hogere lonen, tegen prijs- en huurverhogingen en tegen uitzending van troepen naar Nieuw Guinea.

Het was de opzet deze manifesten te laten tekenen en als "adres aan de regering" te zenden. Vermoedelijk tengevolge van een te korte tijd van voorbereiding en de toch al niet te grote activiteit van de NVB-leden, is hiervan weinig terecht gekomen. Ook plaatselijke activiteiten voor de 8 maart-herdenking vermochten weinig effect te sorteren. In Rotterdam werd op de weekmarkt een kraam gehoord, maar men slaagde er ook op deze manier niet in het publiek te interesseren.

Bureau-zitting IDVF.

Aan de viering van de Internationale Vrouwendag ging zoals te doen gebruikelijk een oproep vooraf van de Internationale Democratische Vrouwen Federatie, waarbij de NVB is aangesloten. Overeenkomstig de huidige politieke gedragslijn werd de strijd tegen proeven met kernwapens daarin het hoofdmotief. Deze oproep werd opgesteld tijdens de vergadering van het IDVF-bureau, van 10 tot 12 december 1958 in Berlijn gehouden. De aanwezigen aldaar hielden zich voort's bezig met de voorbereidingen van de in 1960 te vieren 50ste verjaardag van de Internationale Vrouwendag. Ook werd een voorstel gedaan om binnen niet al te lange tijd een internationale bijeenkomst te beleggen waarin de verdediging van de politieke rechten van de vrouw aan de orde zal worden gesteld.

Jeugdbeweging.

Algemene Vergadering WFDJ.

Op de laatstgehouden zitting van het Executief Comité van de Wereld Federatie van Democratische Jeugd (Colombo 7-11 december 1958) werd besloten van 10 tot 18 augustus a.s. in Tsjechoslowakije de Algemene Vergadering van ledenorganisaties te houden. Met de statutenwijziging van 1956 is deze in de plaats gekomen van het congres.

De volgende punten staan op de agenda:

1. de wereldvrede, de strijd voor het verkrijgen en behouden van de nationale onafhankelijkheid en de verantwoordelijkheid terzake van de jonge generatie;
2. de jeugd en de vooruitgang; haar economische, culturele en sociale problemen.

Nieuwe WFDJ-uitgave.

Het IVde WFDJ-congres, in 1957 in Kiev gehouden, besloot meer aandacht te besteden aan de problemen van de jonge meisjes. Een reeds eerder ingestelde commissie kreeg opdracht grotere activiteit te ontplooiën. Kennelijk dientengevolge verscheen in de loop van 1958 een nieuwe WFDJ-uitgave: "About Young Girls". Waarschijnlijk wil men dit tijdschrift op ongeregelde tijden laten uitkomen. Blijkens het voorwoord kreeg de "Jonge Meisjes"-commissie tot taak meer eigen te worden met de problemen van deze groep om daarmee de organisaties van de WFDJ te ondersteunen en zodoende te komen tot een nauwere samenwerking met andere nationale en internationale organisaties.

De WFDJ wil deze groep in haar invloedssfeer betrekken, wat nog eens geaccentueerd wordt door een bericht in de nieuwe publicatie, dat op het komende Wereldjeugdfestival één dag speciaal aan de jonge meisjes gewijd zal worden. Het ligt dan in de bedoeling "beroepsontmoetingen" te organiseren resp. voor meisjes werkzaam in de confectie-industrie, de voedingsmiddelenbedrijven en de openbare diensten. Ook wil men al deze jongeren in een groot zang- en dansspel laten optreden.

Vereniging "Nederland-USSR".

Voor het eerst sinds 1955 zijn door de leiding van de Vereniging "Nederland-USSR" concrete plannen ontworpen voor het houden van een "maand ter bevordering van de culturele betrekkingen tussen Nederland en de USSR". In oktober 1956 moest een dergelijke maand eerst worden uitgesteld wegens een gebrek aan artistieke medewerking van Russische zijde en naderhand in verband met de kwestie Hongarije geheel worden afgelast.

Ook voor de thans aangekondigde plannen, waarvan reeds in oktober 1958 sprake was en die moeten worden uitgevoerd in de maanden april en mei 1959, schijnt "Nederland-USSR" de deelneming van een aantal Sowjet-Russische medewerkers niet te hebben kunnen verkrijgen. Aan de afdelingen Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, die centra der voorgenomen festiviteiten hadden moeten zijn, is althans het advies gegeven niet te rekenen op medewerking van Russische artiesten. Volstaan moet worden met muziekavonden, lezingen e.d. binnen de plaatselijke kring.

VAKBEWEGING.

Oude EVC en verkiezingsactiviteit.

Voor het eerst sedert november 1958 kwam de "oude" EVC deze maand met een royaal uitgevoerd nummer van "Werkend Nederland" uit. "Het loopt weer naar de verkiezingen", aldus de kop op de frontpagina. In het hoofdartikel krijgen NVV- en PvdA-leiders een veeg uit de pan. Voorts wordt P. de Groot in dezelfde beschouwing geschetst als "een man die zijn club voor een communistische partij wil laten doorgaan".

De redactie van "Werkend Nederland" verklaarde overigens geen adviezen inzake de keuze bij de aanstaande verkiezingen te willen geven.

Het blad kondigde ook een feestelijke bijeenkomst voor zondagmorgen 8 maart in Carré te Amsterdam aan. Een jaar tevoren had de BNOP in dezelfde maand een dergelijke feestochtend op touwgezet, waarvoor toen cabaret-artisten waren geëngageerd. Ditmaal had de "Bruggroep" financiële steun verleend, wellicht omdat het programma zijdelings dienstbaar zou worden gemaakt aan propaganda voor lijst 6 van de groep Wagenaar. Met veel moeite werden ongeveer 1200 plaatsbewijzen verkocht.

Hetzelfde nummer van "Werkend Nederland" bevatte nog enkele andere aanvallen op de CPN. De EVC, zo werd o.m. vermeld, had een anoniem briefje ontvangen, luidend: "Als Marcus Bakker met zijn aanhang mij denkt te neppen, moet hij vroeger opstaan !!" Dit kortademig epistel ging vergezeld van een bedrag van f 1500.- ("De Waarheid" van 10 maart hekelde indirect deze vrijgevigheid door verband te leggen tussen deze schenking en het feit dat het bureau rechtsbijstand van de "oude" EVC van de baten van enkele gewonnen processen totaal f 1500.- proceskosten zou hebben afgetrokken).

Vrijwel het gehele verbondsbestuur van de "oude" EVC heeft propaganda voor de Brug-lijst gevoerd. De van deze zijde betoonde activiteit was dus wel uitdrukkelijk politiek gericht. In de bedrijven heeft de "oude" EVC echter generlei teken van leven gegeven.

De EVC-1958 deed zich daarentegen gelden in de verkiezing van de ondernemingsraad bij de Draka (Draad en Kabelfabriek) in Amsterdam op 10 maart. Zij handhaafde haar positie bij dit grote bedrijf; de "Metaal"-1958 behield 3 van de 7 "arbeiders"zetels. Verder ageerde

de ABWB-1958 te Amsterdam n.a.v. de stakingsneiging van de heiers onder andere werknemers in het bouwbedrijf. Over de staking van een vijftig timmerlieden in de hoofdstad, werkzaam bij de bouw van de nieuwe RAI, wist "De Waarheid" van 27 maart te melden dat de ABWB (EVC-1958) "met raad en daad steunt".

Contacten met het buitenland.

De "oude" EVC meldde pas in "Werkend Nederland" van 1 maart '59 bij de jaarwisseling kameraadschappelijke wensen te hebben ontvangen van het WVV-secretariaat in Praag, alsmede uit de Sowjet-Unie en een respectabel aantal andere landen. De "groep Brandsen" heeft waarschijnlijk niet willen onderdoen voor de EVC-1958, die in haar orgaan "Strijdend Nederland" een paar maanden eerder de ontvangst van gelukwensen uit de USSR, uit diverse volksdemocratische landen en van de kant van het WVV had gememoreerd.

Ondanks deze inmiddels verschaalde nieuwjaarswensen heeft de "oude" EVC tot nog toe geen enkele uitnodiging ontvangen voor het bijwonen van 1 mei-festiviteiten in de volksdemocratische landen. Haar rivale, de EVC-1958, verkeert ook in dit opzicht in een behaaglijker positie.

De EVC-1958 heeft zich de laatste tijd weer bezig gehouden met het samenstellen van delegaties voor het bezoeken van congressen e.d. in het buitenland.

Een vrouwelijk bestuurslid van de ATEK/EVC-1958 nam deel aan een van 26 tot 28 februari in Parijs gehouden conferentie van textielarbeiders, uitgegaan van de VVI-Textiel in het kader van de WVV-agitatie tegen de Euromarkt.

Twee hoofdbestuurders van de EVC-1958, en , vertrokken op 20 maart naar de USSR om het congres van de Sowjet-Russische vakverbonden in Moskou als gast bij te wonen. Dit congres zou aanvankelijk van 27 oktober t/m 1 november 1958 zijn gehouden, doch het werd uitgesteld, mogelijk om de resultaten van het XXIste CPSU-congres af te wachten. De thans vertrokken delegatie was reeds in oktober 1958 samengesteld.

Aan de EVC-1958 is voorts verzocht twee vertegenwoordigers naar Tsjechoslowakije te zenden om aldaar niet alleen het vakbondcongres van 13 tot 17 mei in Praag bij te wonen maar ook de voorafgaande 1 mei-feesten. Voorts zullen twee bestuurders der EVC-1958 de eerste mei hun opwachting maken bij de centrale van Chinese vakverbonden in Peking.

Het Uitvoerend Comité van het Wereldvakverbond komt begin april voor de 19e zitting in de Poolse hoofdstad bijeen. De secretaris van de "oude" EVC, B. Brandsen, werd in zijn kwaliteit van vice-voorzitter van het WVV uitgenodigd deze zitting bij te wonen. Hij vertrok op 31 maart, vergezeld van W. Gortzak als tolk.

Blijkens een bericht in "De Waarheid" van 31 maart zou ook de voorzitter van de EVC-1958 (die 20 maart naar de Sowjet-Unie vertrok) aan de zitting in Warschau deelnemen. De conferenties van het WVV (of van daarbij aangesloten VVI's) werden, zoals bekend, sedert juni 1958 meestal zowel door bestuurders van de "oude" EVC als van de EVC-1958 bijgewoond. Tot de zittingen van het Uitvoerend Comité krijgen echter normaal alleen de door het congres verkozen leden toegang. Op het laatste WVV-congres (Leipzig, oktober 1957) kreeg als enige Nederlander B. Brandsen - wegens zijn herverkiezing tot vice-voorzitter van het WVV - zitting in het Uitvoerend Comité.

Het deelnemen van aan de bijeenkomst in Warschau is dan ook een opmerkelijke zaak. Brandsen heeft tegen de aanwezigheid van terstond geprotesteerd. Toen het WVV-secretariaat de aanwezigheid van meende te moeten rechtvaardigen, heeft Brandsen hieruit de consequenties getrokken; hij stelde zijn zetel in het WVV-college ter beschikking en verliet de vergadering. Dit zal waarschijnlijk een totale breuk tussen de "oude" EVC en het WVV betekenen, waardoor de EVC nu ook op het internationale vlak niet meer zal meespelen. Daarentrent deze recente gebeurtenissen in Warschau weinig bekend is, bestaat op het ogenblik geen zekerheid over de door de "oude" EVC in de toekomst te varen koers.

HOOFDSTUK III - OVERIGE GROEPERINGS.

Pacifistisch Socialistische Partij.

Als gevolg van de voor haar gunstige verkiezingsuitslag heeft de PSP thans haar intrede in de Tweede Kamer gedaan met twee vertegenwoordigers, H.J. Lankhorst en Ds. N.v.d. Veen. Van het totaal aantal uitgebrachte stemmen behaalde de PSP er ruim 110.000, zijnde 1,84%. Voor de kieskringen Rotterdam, Den Haag, Haarlem en Den Helder bedroeg dit percentage resp. 2,7 - 2,5 - 3,8 - en 4. De kroon spanden Amsterdam met 5,6 en Zaandam met bijna 8%. In het Zuiden van het land lag dit percentage aanmerkelijk lager. De beantwoording van de vraag, wie, behalve de zich reeds gevormd hebbende aanhang, eveneens hun stem aan deze partij hebben gegeven, heeft uiteraard een speculatief karakter. Gelet op het door de CPN geleden verlies mag worden aangenomen, dat een deel van de voorheen communistische stemmen thans aan de PSP is ten goede gekomen.

De vraag rijst of de PSP dientengevolge, en wel met het oog op de mogelijkheid uit deze categorie van kiezers nieuwe leden te verwerven, zich genoopt zal voelen het accent meer dan tot dusverre te leggen op het socialisme.

Reeds vóór de verkiezingen wezen bepaalde tekenen erop dat zich in de PSP een meer linkse stroming begint af te tekenen, hoewel in de daaruit gerezen controverse blijkbaar ook persoonlijke tegenstellingen een rol spelen. Dit behoeft nog allerm minst een in de toekomst samengaan van de PSP met de communisten te betekenen. De op 10 maart jl. in Amsterdam gehouden, door de CPN georganiseerde openbare debatvergadering heeft aangetoond dat de wederzijdse standpunten wel zeer ver uiteen liggen.

Daar traden als sprekers op Paul de Groot en voor de PSP A.A. Redeker, lid van de Amsterdamse gemeenteraad. De algemeen secretaris van de CPN richtte een aanval op de PSP-leus: "Socialisme zonder atoom-bom". Beter ware zijns inziens: "Kapitalisme zonder atoom-bom", waarbij spreker uitging van het standpunt, dat de "socialistische landen" zich wel moeten bewapenen om zich tegen een "imperialistische" aanval te kunnen verdedigen.

Volgens Redeker had Harry Verhey zich in "Politiek & Cultuur" van februari 1959 wél accoord verklaard met de leus "Socialisme zonder atoom-bom", dit dus in tegenstelling met het hier door De Groot verkondigde standpunt.

Redeker keerde zich tegen de z.i. opportunistische opvatting van de CPN, die een vreedzaam naast elkaar bestaan van de communistische en socialistische landen mogelijk acht. Spreker wees er op dat het socialisme voor de PSP anti-kapitalisme en anti-militairisme betekent. Hij verweet de CPN alles goed te keuren wat in Sowjet-Rusland en zijn satellietstaten gebeurt.

Tenslotte zeide Redeker tot het inzicht te zijn gekomen, dat de verschillen tussen zijn partij en de CPN nóg groter waren dan hij bij de aanvang van de discussie had gedacht.

Voorshands, zo ziet het er naar uit, zal de gedragslijn van de PSP ten opzichte van de CPN wel gebaseerd blijven op het reeds eerder ingenomen standpunt, te weten geen anti-communisme en ondersteuning van CPN-voorstellen, indien deze op zichzelf voor de PSP aanvaardbaar zijn.

HOOFDSTUK IV - VREEMDELINGEN.

Chinezen in Nederland.

Vooroorlogse situatie.

Het "mysterieuse" element nog geheel latende voor wat het is, munt de groep der Chinezen in Nederland uit door gecompliceerdheid en het daardoor verwarrend effect op de gemiddelde waarnemer. Zelfs over de term en de definities bestaat onzekerheid: bedoelt men met "Chinezen" uitsluitend die personen van zuiver Chinesen bloede die zelf uit China afkomstig zijn en die vaak nauwelijks iets anders dan Chinees verstaan? Rekent men daaronder ook die personen van Chinesen bloede wier geslacht wellicht reeds eeuwen in Indië heeft gewoond, die nu veelal òf de Indonesische nationaliteit bezitten òf staatloos zijn en die soms geen woord Chinees meer verstaan? Waartoe rekent men Nederlanders van Chinese afkomst en waartoe de echtgenoten-van-Europese-bloede en de kinderen uit gemengde huwelijken van de eerstgenoemde groep Chinezen?

Afgezien van deze verwarrende situatie is de samenstelling zelf van de groep van immigranten uit China in Nederland sterk veranderd, vergeleken met voor de oorlog. De groep telde twintig jaar geleden rond tweeduizend leden.

"Raciaal" bestond deze Chinese kolonie toen overwegend uit Zuid-Chinezen: voornamelijk Cantonnezen (uit Canton en de provincie Kwantoeng), Hokkiannezen (Fukiënnenezen) en Hailammers (uit Hailam of Hainan). Zij waren bijna uitsluitend zeelieden, ongeletterd en "geproletariseerd", die het hoofd boven water hielden met "pinda-pinda" en verwante bedelnegotie. In Rotterdam waren de meeste Zuid-Chinezen woonachtig, die ook in Amsterdam nog de meerderheid der immigranten uit China vormden.

De in grootte volgende groep, ongeveer 300 man sterk, kwam uit Midden-China (door Zuid-Chinezen ook vaak tot "Noord-China" gerekend): de provincies Chekiang en Kiangsu en de stad Shanghai. Zij behoorden tot de zeer kleine middenstand en waren weinig geletterd. Zij hielden zich in het leven met het marskramen van snuisterijen en textiel (dassen), en exploiteerden winkeloptrekjes, eethuisjes en kleine wasseries. Ofschoon zij voorhamelijk op Amsterdam waren geconcentreerd, veroorzaakte de aard van hun bedrijven mede een spreiding over de provincies van ons land.

Tenslotte was er hier een groepje van ongeveer 50 lieden afkomstig uit de noordelijkste provincies van China (Hopei, Shantoeng, Kansu), met name de stad Chefoo in Shantoeng. Zij waren goed ontwikkeld en hielden zich bezig met import op grotere schaal van Chinese zijde etc. Gedeeltelijk was dit een wisselende groep: de importagenten verbleven hier een paar jaar en werden dan vanwege de firma afgelost.

De Chinese kolonie in Nederland vormde dus wel een zeer heterogene groep, met grote onderlinge verschillen in taal, gewoonten, temperament en sociaal en economisch niveau.

Veranderingen na 1945.

Na de oorlog hebben zich aanzienlijke wijzigingen voorgedaan in deze groep van immigranten uit China, maar zij is er niet minder gecompliceerd en heterogeen om geworden.

Ten eerste is de sterkte met ongeveer de helft verminderd tot omstreeks duizend voor geheel ons land (inclusief het vermoedelijk aantal illegaal binnengekomen en ondergedoken immigranten); voorts is de kolonie in Amsterdam (300) nu groter dan die in Rotterdam (180).

Ten tweede heeft de economische basis zich ingrijpend gewijzigd: in plaats van met bedelnegotie houdt de grote meerderheid zich thans bezig met het typische middenstandsbedrijf van het Chinese restaurant - dat in Nederland veelal bijzonder lucratief is, zeker naar Chinese begrippen.

Ten derde is de sociale structuur veranderd: hadden voor de oorlog slechts een gering aantal Chinezen Nederlandse echtgenoten of concubines, thans loopt dit aantal in de honderden. De integratie is derhalve veel groter dan voor de oorlog.

Ten vierde is de groep Chinezen uit de provincie Chekiang nu minstens zo belangrijk als die uit de provincie Kwantoeng (hoofstad Canton). Speciaal de Chekiang-Chinezen zijn sterk vertegenwoordigd in het restaurantwezen.

Het voor de oorlog nog geringe aantal Chinese restaurants in Nederland wordt nu op ten minste 180 geschat en de aanwas is nog niet geheel tot staan gekomen. Dit bedrijf is de kurk waarop de groep economisch drijft.

De leden van deze kolonie hebben o.a. communistisch-Chinese (Peking)-paspoorten, nationalistisch-Chinese (Formosa)-paspoorten, Britse paspoorten (afgegeven in Hongkong) en Hongkongse "affidavits".

Bij gelegenheid bevinden zich onder hen lieden, die al hun papieren "kwijt" zijn.

De omvang en samenstelling van de categorie der zogenaamde Indo-Chinezen, de uit Indonesië afkomstige personen van geheel of (vaker) gedeeltelijk Chinesen bloede zijn sinds de oorlog wel opvallend onstabiel, beïnvloed als zij worden door de wisselvalligheid van Djakarta's politiek en de economische situatie alsmede de openbare veiligheid in Indonesië.

Om historische en maatschappelijke redenen (schoolopleiding vaak nog genoten in Nederlands Oost-Indië) zijn betrokkenen sterk geïntegreerd, c.q. gemakkelijk op te nemen in de Nederlandse samenleving. Veelal betreft het hier burgers van Indonesische nationaliteit of staatlozen.

Tenslotte is er nog een heel gering aantal Nederlanders van vol of deels Chinesen bloede (eveneens oorspronkelijk uit Nederlands Oost-Indië afkomstig). Deze mensen behoren vrijwel bij definitie tot de sociale "bovenlaag" (doktoren, ingenieurs) en zij zijn uit den aard der zaak in Nederland geïntegreerd.

Eén ding heeft deze ingewikkelde en onsamenhangende groep (zie de aanhef van dit hoofdstuk) gemeen buiten haar afstamming, te weten de intensieve belangstelling van de kant van de Zaakgelastigde van Peking, sinds 1955 in Den Haag gevestigd. De contacten en activiteiten van deze communistische functionaris, diens staf en andere medewerkers in de Chinese milieus hier te lande laten er geen twijfel over dat elke persoon van geheel of grotendeels Chinesen bloede potentieel hun volle interesse heeft, ongeacht paspoortnationaliteit, politieke loyaliteit "kapitalistische" achtergrond, mate van integratie, vermogen om Chinees te spreken en ideologische instelling. Van deze hoek uit geldt slechts één criterium: welke rol kan de gegeven persoon door zijn plaatsing, functie, sociale status, opleiding etc. spelen in het geheel van Pekings activiteiten in Europa?

Men zou zich erover kunnen verwonderen dat de communistische macht hebbers in China in de koude logica van hun politiek zoveel waarde hechten aan "het bloed". Peking gaat echter in zijn enthousiasme instinctie uit van de grondgedachte, dat de revolutionaire rol van het Nieuwe China in de gehele wereld vroeger of later elke persoon van Chinesen bloede moet inspireren.

Vroeger, vóór 1950, moest elke Chinees in den vreemde ervaren, dat vrijwel overal ter wereld de technische, maatschappelijke, industriële en administratieve organisatie superieur was aan die in het eigen land, dat "China" globaal achterlijk in verschijningsvorm, vaak komisch maar in wezen zielig was en zich eigenlijk alles moest laten aanleunen door "de mogendheden". Voor de Chinees individueel werken de economische mogelijkheden in en de voordelen van die buitenwereld verlokkelijk. Hij ging, zodra hij zijn kans schoon zag, een soort belangengemeenschap - zij het wellicht maar van tijdelijke aard - met haar aan. Thans daarentegen schijnen er maar weinigen van Chinese stam te ontkomen aan een gevoel van trots en diepe voldoening over het huidige prestige van communistisch China, ook al zouden deze sentimenten bij velen terstond bedolven worden onder aangeboren "bourgeois"-tegenzin tegen het communisme en aversie van (angst voor) de totalitaire staat.

Hoewel de negatieve instelling tegenover het communisme nog vrij algemeen valt waar te nemen, toch dient er rekening mee te worden gehouden, dat het nieuwe China op een geheel andere wijze appelleert aan "de Overzee-Chinezen" dan dat van vóór 1949. Dit appèl kan - paradoxaal verschijnsel - het sterkst aanspreken bij hen, die van de praktijk van het leven in communistisch China de minste directe wetenschap hebben - hetgeen dus veelal juist bij Overzee-Chinezen het geval is.

De huidige politieke "constellatie" (voorzover men daarvan kan spreken) onder de Chinezen in Nederland is niet vast te omlijnen. Zij onttrekt zich aan een concrete omschrijving. Wel kan men zeggen dat de Chinees in Nederland juist door zijn status als vreemdeling, met familieleden achter het bamboegordijn, nog andere en soms knallender zorgen heeft dan de gemiddelde Nederlander. Sommige factoren trekken aan hem in de richting van Peking, andere stoten hem daarvan af en sturen hem van de weeromstuit in de richting van Nederland.

Het eerder bedoelde appèl, familiebindingen en soms commerciële overwegingen kunnen de loyaliteit jegens het nieuwe China stimuleren. Een negatieve instelling tegenover "het systeem", haat tegen het communistische regiem en daarnaast persoonlijke vrijheid, veiligheid en economische geborgenheid in Nederland zijn evenzovele bindingsfactoren aan ons land.

Tenslotte twee praktische punten:

Hoewel in theorie Peking verwacht dat elke persoon van Chinesen bloede a) een Pekings paspoort zal aanvragen en b) naar het nieuwe China zal willen repatriëren, wordt om praktische (opportunistische) redenen op geen van beide punten enige druk (meer) uitgeoefend.

Het bezit van Nederlandse, Indonesische (ja zelfs, bij gelegenheid Chinees-nationalistische) paspoorten wordt aanvaard, terwijl daarnaast vrijwel steeds wordt geadviseerd de huidige functie in Nederland te blijven vervullen, c.q. de studie hier voort te zetten, hetwelk in het kader van Pekings doelstellingen schijnt te passen.

* * *

Stakingsoverzicht over maart 1959.

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmenging Vakbonden</u>	<u>Resultaat</u>
Steenfabriek NV Kijfwaard Pannerden.	Loongeschil.	KAB.	Geen.
NV Holl. Beton Maatschappij Amsterdam.	Loongeschil.	ABWB-1958 stockte.	Geen. Stakers hervatten op 2-4-'59 het werk.

V
o
l
g
n
o
1.

2.

A G E N D A:

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
2-5 april '59	Zitting Executief Comité WVV.	Warschau	WVV
* april/mei '59	Maand ter bevordering van de culturele betrekkingen tussen Nederland en USSR. Hoofdzakelijk in:	Amsterdam Rotterdam Den Haag.	"Nederl.-USSR"
* 18-19 april '59	3e Congres Verenigd-Verzet.	Amsterdam	"Ver.-Verzet".
8-13 mei '59	Buitengewone zitting WVR t.g.v. het 10-jarig bestaan.	Stockholm.	WVR
13-17 mei '59	Congres Tsjechoslowaaksvak-verbond ROH.	Praag	ROH
25-30 mei '59	Intern. Congres VVI-Chemie.	Leipzig	WVV
1-4 juni '59	1e Intern. Conf. VVI-Handel (in oprichting).	Praag	WVV
14-19 juni '59	32e Congres CGT.	Ivry	CGT
15-19 juni '59	3e Intern. Beroepsconf. VVI-Mijnen.	Katowice (Polen)	WVV
26 juli/ 4 aug. aug. 1959.	7e Wereldjeugdfestival. Partijhistorici.	Wenen Boekarest.	WFDJ
10-18 aug. '59	Algemene Vergadering WFDJ.	Tsj.Slowakije	WFDJ
sept.'59	11e zitting Algemene Raad WVV.	Peking	WVV
* 21-24 sept.'59	2e Intern. Beroepsconf. VVI-Overheid.	Leipzig	WVV
okt. 1959	Raadsvergadering IDVF	Praag	IDVF
24-28 okt.'59	3e Intern. Beroepsconf. VVI-Bouwvak.	Boedapest	WVV
eind 1959	Nationaal Festival voor vrede en vriendschap.	Amsterdam	ANJV.

* * *

* = nieuw c.q. aangevuld.

Beknopt overzicht van de resultaten van de CPN en de "Bruggroep" bij de Tweede Kamer-verkiezingen in maart 1959.

Provincie Noord-Holland

Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
1952	149.519	14.6		
1954	140.834	13.7	- 8.685	- 0.9
1956	128.952	11.9	- 11.882	- 1.8
1958	110.715	10.-	- 18.237	- 1.9
1959	69.538	6.1	- 41.177	- 3.9
Bruggroep 1959	18.851	1.7		

Nog steeds bevindt zich ongeveer de helft van de CPN-aanhang in de provincie Noord-Holland. Terwijl de CPN bijna 41.000 stemmen verloor, verkreeg de Bruggroep er ongeveer 19.000. De PSP behaalde in deze provincie ca. 53.000 stemmen.

Amsterdam leverde de CPN ongeveer 35% van het landelijk door de partij behaalde aantal stemmen; De Bruggroep verkreeg in deze gemeente + 43% van haar landelijk stemmenaantal. Procentueel bezien heeft de CPN in Zaandam na deze verkiezingen een grotere aanhang onder de kiezers dan in Amsterdam, dat tot dusverre steeds de meerdere was. De achteruitgang is overigens in de Zaanstreek vergeleken met 1958 twee tot driemaal zo groot als het landelijk verliespercentage.

Met uitzondering van Wieringen, waar de CPN nog altijd 7.4% van de stemmen bezit, is in de kop van Noord-Holland vrijwel nergens het landelijk gemiddelde gehaald.

In het gebied van Kennemerland werd de CPN-aanhang voor wat Haarlem en Velsen betreft, gehalveerd; te Beverwijk ging ongeveer een derde van de voorheen behaalde stemmen verloren.

In Hilversum, de woonplaats van het Tweede Kamerlid mevrouw M.E. Lips-Odinot, die kandidaat was voor de Bruggroep, kreeg de CPN 900 stemmen en de Bruggroep 450.

De Hoofdstad

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Amsterdam</u>	1956	92.914	18.9		
	1958	80.261	16.1	- 12.653	- 2.8
	1959	51.171	10.-	- 29.090	- 6.1
Bruggroep	1959	14.955	2.9		

Zaanstreek

<u>Zaandam</u>	1956	4.574	17.5		
	1958	3.961	14.9	- 613	- 2.6
	1959	2.864	10.4	- 1.097	- 4.5
Bruggroep	1959	301	1.1		
<u>Zaandijk</u>	1956	516	19.2		
	1958	394	14.6	- 122	- 4,6
	1959	264	9.6	- 130	- 5.0
Bruggroep	1959	53	1.9		
<u>Koog a/d Zaan</u>	1956	821	19.7		
	1958	695	16.6	- 126	- 3.1
	1959	541	12.6	- 154	- 4.0
Bruggroep	1959	37	0.9		
<u>Krommenie</u>	1956	1.019	22.4		
	1958	957	20.3	- 62	- 2.1
	1959	805	16.7	- 152	- 3.6
Bruggroep	1959	85	1.8		
<u>Oostzaan</u>	1956	599	22.4		
	1958	569	20.6	- 30	- 1.8
	1959	463	15.6	- 106	- 5.0
Bruggroep	1959	52	1.8		

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Westzaan</u>	1956	454	22.7		
	1958	350	17.5	- 104	- 5.2
	1959	247	11.8	- 113	- 5.7
Bruggroep	1959	36	1.7		
<u>Wormerveer</u>	1956	1.457	21.3		
	1958	1.251	17.8	- 206	- 3.5
	1959	805	11.1	- 446	- 6.7
Bruggroep	1959	85	1.2		

Kop van Noord-Holland

<u>Den Helder</u>	1956	463	2.0		
	1958	385	1.7	- 78	- 0.3
	1959	174	0.7	- 211	- 1.0
Bruggroep	1959	63	0.2		
<u>Alkmaar</u>	1956	1.224	5.4		
	1958	1.008	4.4	- 216	- 1.0
	1959	557	2.4	- 451	- 2.0
Bruggroep	1959	171	0.7		
<u>Wieringen</u>	1956	423	12.3		
	1958	448	12.8	+ 25	+ 0.5
	1959	274	7.4	- 174	- 5.4
Bruggroep	1959	20	0.5		

Kennemerland

<u>Haarlem</u>	1956	6.883	7.4		
	1958	5.602	6.0	- 1.281	- 1.4
	1959	3.068	3.2	- 2.534	- 1.8
Bruggroep	1959	848	0.9		

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Velzen</u>	1956	2.826	9.0		
	1958	2.324	7.2	- 502	- 1.8
	1959	1.291	3.5	- 1.033	- 3.7
Bruggroep	1959	310	0.9		
<u>Beverwijk</u>	1956	1.575	9.2		
	1958	1.268	7.4	- 307	- 1.8
	1959	818	4.5	- 450	- 2.9
Bruggroep	1959	179	1.0		

Het Gooi

<u>Hilversum</u>	1956	2.665	5.1		
	1958	2.193	4.1	- 472	- 1.0
	1959	942	1.7	- 1.251	- 2.4
Bruggroep	1959	454	0.8		

Provincie Zuid-Holland

	1952	74.877	5.7		
	1954	64.652	4.9	- 10.225	- 0.8
	1956	67.403	4.8	+ 2.751	- 0.1
	1958	56.593	4.-	- 10.810	- 0.8
	1959	29.988	2.-	- 26.605	- 2.0
Bruggroep	1959	6.850	0.5		

Vergeleken met de uitslag van 1958 is de CPN in Zuid-Holland bijna gehalveerd. Terwijl de partij circa 27.000 stemmen verloor, behaalde de Bruggroep er ongeveer 7.000. Op de PSP werden in deze provincie rond 30.000 stemmen uitgebracht.

De grote en middelgrote gemeenten van Zuid-Holland tonen voor de CPN ongeveer alle hetzelfde beeld, nl. halvering van het aantal stemmen.

De CPN verloor in het havengebied van Zuid-Holland ongeveer 15.000 stemmen.

In de andere hierna vermelde Zuid-Hollandse steden bedroeg het verlies ongeveer 11.000 stemmen. De vrij sterk communistisch getinte gemeente Ammerstol toonde in het percentage CPN stemmen een teruggang van 15% voor 1958 tot 12% voor 1959.

Havengebied

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Rotterdam</u>	1956	33.575	8.4		
	1958	26.663	6.7	- 6.912	- 1.7
	1959	14.446	3.5	- 12.217	- 3.2
Bruggroep	1959	3.088	0.7		
<u>Schiedam</u>	1956	2.168	5.2		
	1958	1.991	4.6	- 177	- 0.6
	1959	1.038	2.4	- 953	- 2.2
Bruggroep	1959	237	0.5		
<u>Dordrecht</u>	1956	1.856	4.4		
	1958	1.720	4.1	- 136	- 0.3
	1959	787	1.8	- 933	- 2.3
Bruggroep	1959	225	0.5		
<u>Vlaardingen</u>	1956	1.011	3.2		
	1958	945	2.8	- 66	- 0.4
	1959	412	1.1	- 533	- 1.7
Bruggroep	1959	118	0.3		

Andere steden

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Den Haag</u>	1956	17.882	5.3		
	1958	15.244	4.5	- 2.638	- 0.8
	1959	7.879	2.3	- 7.365	- 2.2
Bruggroep	1959	1.917	0.6		
<u>Leiden</u>	1956	3.405	6.6		
	1958	3.000	5.8	- 405	- 0.8
	1959	1.849	3.5	- 1.151	- 2.3
Bruggroep	1959	285	0.5		
<u>Delft</u>	1956	2.007	5.4		
	1958	1.704	4.6	- 303	- 0.8
	1959	1.037	2.7	- 667	- 1.9
Bruggroep	1959	197	0.5		
<u>Gouda</u>	1956	1.116	4.9		
	1958	890	3.8	- 226	- 1.1
	1959	472	2.0	- 418	- 1.8
Bruggroep	1959	109	0.4		
<u>Provincie Groningen</u>					
	1952	22.288	9.-		
	1954	18.827	7.7	- 3.461	- 1.3
	1956	19.404	7.7	+ 577	-
	1958	17.540	6.9	- 1.864	- 0.8
	1959	12.613	4.8	- 4.927	- 2.1
Bruggroep	1959	1.893	0.7		

In de provincie Groningen verloor de CPN ongeveer een derde van het aantal stemmen nl. 4900. De Bruggroep verwierf circa 1900 stemmen, waarmee zij onder de verwachting van haar leiders bleef.

De PSP daarentegen behaalde in dit gewest bijna 4500 stemmen.

De communistische meerderheid in de gemeente Finsterwolde liep terug van 58.8% bij de Statenverkiezingen in 1958, via 58.7% bij de daarop volgende gemeenteraadsverkiezingen naar 50.1%. De CPN verloor in deze "communistisch" bestuurde gemeente 131 stemmen, de Bruggroep behaalde er 43, hetgeen procentsgewijs bijna vier keer het landelijk gemiddelde is. Beerta leverde de Bruggroep zelfs vijf maal dit gemiddelde.

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Groningen (stad)</u>	1956	6.906	8.9		
	1958	5.460	7.0	- 1.446	- 1.9
	1959	3.430	4.3	- 2.030	- 2.7
Bruggroep	1959	809	1.0		
<u>Finsterwolde</u>	1956	965	51.5		
	1958	1.111	58.8	+ 146	+ 7.3
	1959	980	50.1	- 131	- 8.7
Bruggroep	1959	43	2.3		
<u>Winschoten</u>	1956	1.012	11.5		
	1958	1.010	11.3	- 2	- 0.2
	1959	913	9.9	- 97	- 1.4
Bruggroep	1959	70	0.8		
<u>Beerta</u>	1956	828	38.5		
	1958	901	43.-	+ 73	+ 4.5
	1959	746	34.5	- 155	- 8.5
Bruggroep	1959	64	3.1		

Provincie Friesland

Jaar	Aantal Stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
1952	11.459	4.6		
1954	8.228	3.4	- 3.231	- 1.2
1956	8.889	3.5	+ 661	+ 0.1
1958	8.386	3.4	- 503	- 0.1
1959	5.161	2.-	- 3.225	- 1.4
Bruggroep 1959	961	0.4		

Verhoudingsgewijs ging de CPN in de provincie Friesland in belangrijker mate achteruit dan in Groningen. Van de 8000 stemmen gingen er nl. 3000 verloren. De Bruggroep verkreeg bijna 1000 stemmen en de PSP ruim 4000. De Bruggroep bleef hier beneden het landelijk gemiddelde.

Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Leeuwarden</u> 1956	1.566	3.5		
1958	1.359	3.1	- 207	- 0.4
1959	664	1.5	- 695	- 1.6
Bruggroep 1959	174	0.4		
<u>Heerenveen</u> 1956	1.523	11.4		
1958	1.643	12.4	+ 120	+ 1.0
1959	1.169	8.4	- 474	- 4.0
Bruggroep 1959	141	1.0		
<u>Opsterland</u> 1956	921	8.3		
1958	832	7.8	- 89	- 0.5
1959	483	4.3	- 349	- 3.5
Bruggroep 1959	89	0.8		

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Ooststel- lingwerf</u>	1956	666	7.0		
	1958	630	6.9	- 36	- 0.1
	1959	435	4.4	- 195	- 2.5
Bruggroep	1959	70	0.7		

Provincie Drente

	1952	6.220	4.4		
	1954	5.648	4.1	- 572	- 0.3
	1956	5.015	3.4	- 633	- 0.7
	1958	5.019	3.3	+ 4	- 0.1
	1959	3.010	1.9	- 2.009	- 1.4
Bruggroep	1959	749	0.5		

Het verlies van de CPN in de provincie Drente bedroeg rond 2000 stemmen, hetgeen neerkomt op 40% van de aanhang. De Bruggroep behaalde nog geen 800 stemmen en bleef hiermede iets onder het landelijk gemiddelde. De PSP verkreeg er in deze provincie 1000.

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Assen</u>	1956	456	3.4		
	1958	429	3.0	- 27	- 0.4
	1959	248	1.7	- 181	- 1.3
Bruggroep	1959	49	0.3		
<u>Emmen</u>	1956	2.086	7.1		
	1958	2.308	7.7	+ 222	+ 0.6
	1959	1.402	4.4	- 906	- 3.3
Bruggroep	1959	278	0.9		

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Hoogeveen</u>	1956	422	4.1		
	1958	465	4.1	+ 37	- -
	1959	308	2.6	- 157	- 1.5
Bruggroep	1959	42	0.4		

Provincie Overijssel

	1952	22.706	6.1		
	1954	18.647	5.1	- 4.059	- 1.0
	1956	16.310	4.1	- 2.337	- 1.0
	1958	15.957	4.1	- 353	- -
	1959	9.967	2.4	- 5.990	- 1.7
Bruggroep	1959	1.718	0.4		

De CPN verloor in de provincie Overijssel 6000 stemmen, doch behaalde nog juist het landelijk gemiddelde. De Bruggroep verkreeg 1700 stemmen; de PSP rond 3800.

De meeste stemmen gingen voor de CPN verloren in het Twentse industriegebied. De Bruggroep bleef beneden het landelijk gemiddelde.

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Zwolle</u>	1956	955	3.3		
	1958	855	2.9	- 100	- 0.4
	1959	473	1.6	- 382	- 1.3
Bruggroep	1959	67	0.2		
<u>Enschede</u>	1956	7.156	11.2		
	1958	7.369	11.4	+ 213	+ 0.2
	1959	4.995	7.5	- 2.374	- 3.9
Bruggroep	1959	595	0.9		

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Deventer</u>	1956	3.075	10.6		
	1958	2.843	9.7	- 232	- 0.9
	1959	1.709	5.6	- 1.134	- 4.1
Bruggroep	1959	304	1.0		
<u>Almelo</u>	1956	1.871	7.2		
	1958	1.789	6.8	- 82	- 0.4
	1959	1.061	3.9	- 728	- 2.9
Bruggroep	1959	277	1.0		
<u>Hengelo</u>	1956	1.168	3.7		
	1958	1.188	3.7	+ 20	- -
	1959	570	1.7	- 618	- 2.0
Bruggroep	1959	130	0.4		

Provincie Gelderland

	1952	12.939	2.2		
	1954	9.405	1.6	- 3.534	- 0.6
	1956	8.925	1.4	- 480	- 0.2
	1958	7.836	1.2	- 1.089	- 0.2
	1959	4.126	0.6	- 3.710	- 0.6
Bruggroep	1959	1.367	0.2		

De CPN kwam in de provincie Gelderland ook zeer gehavend uit de strijd. Van de 7800 stemmen gingen er 3700 verloren. De Bruggroep verkreeg een vrij groot deel van de in deze provincie uitgebrachte communistische stemmen, ongeveer 1400. De PSP behaalde rond 4500 stemmen.

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Arnhem</u>	1956	1.956	3.0		
	1958	1.694	2.6	- 262	- 0.4
	1959	948	1.4	- 746	- 1.2
Bruggroep	1959	194	0.3		
<u>Nijmegen</u>	1956	1.170	1.9		
	1958	1.158	1.8	- 12	- 0.1
	1959	565	0.9	- 593	- 0.9
Bruggroep	1959	246	0.4		
<u>Apeldoorn</u>	1956	1.277	2.5		
	1958	1.113	2.2	- 164	- 0.3
	1959	500	0.9	- 613	- 1.3
Bruggroep	1959	165	0.3		
<u>Zutphen</u>	1956	833	6.2		
	1958	719	5.3	- 114	- 0.9
	1959	447	3.1	- 272	- 2.2
Bruggroep	1959	47	0.3		

Provincie Utrecht

	1952	11.330	3.6		
	1954	8.682	2.8	- 2.648	- 0.8
	1956	8.573	2.6	- 109	- 0.2
	1958	7.205	2.1	- 1.368	- 0.5
	1959	3.039	0.9	- 4.166	- 1.2
Bruggroep	1959	1.603	0.4		

Van de 7200 stemmen verloor de CPN er hier ruim 4000. De Bruggroep verkreeg er 1600; de PSP rond 5500.

Opvallend is dat de Bruggroep in de provincie Utrecht meer dan 50% van het aantal op de CPN uitgebrachte stemmen behaalde. Dit is een landelijk record.

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Utrecht</u>	1956	5.697	4.3		
	1958	4.647	3.5	- 1.050	- 0.8
	1959	2.035	1.5	- 2.612	- 2.0
Bruggroep	1959	946	0.7		
<u>Amersfoort</u>	1956	1.246	3.6		
	1958	1.058	3.0	- 188	- 0.6
	1959	428	1.2	- 630	- 1.8
Bruggroep	1959	281	0.8		

Provincie Zeeland

	1952	1.281	0.9		
	1954	818	0.6	- 463	- 0.3
	1956	880	0.6	+ 62	- -
	1958	758	0.5	- 122	- 0.1
	1959	576	0.4	- 182	- 0.1
Bruggroep	1959	<u>niet deelgenomen</u>			

Ook in de provincie Zeeland ging de CPN verder achteruit. Van de circa 800 stemmen gingen er ongeveer 200 verloren. De Bruggroep had in deze kieskring geen kandidaten gesteld. De PSP verkreeg plus minus 700 stemmen.

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Middelburg</u>	1956	111	0.9		
	1958	89	0.7	- 22	- 0.2
	1959	51	0.4	- 38	- 0.3
<u>Vlissingen</u>	1956	354	2.4		
	1958	250	1.6	- 104	- 0.8
	1959	162	1.0	- 88	- 0.6

Provincie Noord-Brabant

1952	7.794	1.3		
1954	2.984	0.5	- 4.810	- 0.8
1956	3.823	0.6	+ 839	+ 0.1
1958	4.114	0.6	+ 291	- -
1959	3.231	0.5	- 883	- 0.1

Bruggroep 1959 niet deelgenomen

De winst van de CPN in 1956 en 1958 in Noord-Brabant ging voor het grootste deel verloren. Van de 4100 stemmen hield zij er ongeveer 3200 over. De Bruggroep heeft ook in deze provincie niet aan de verkiezingen deelgenomen. De PSP verkreeg bijna 2500 stemmen.

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>'s-Herto- genbosch</u>	1956	374	1.1		
	1958	393	1.2	+ 19	+ 0.1
	1959	274	0.8	- 119	- 0.4
<u>Eindhoven</u>	1956	846	1.1		
	1958	966	1.2	+ 120	+ 0.1
	1959	621	0.7	- 345	- 0.5

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Tilburg</u>	1956	598	0.9		
	1958	584	0.9	- 14	- -
	1959	476	0.7	- 108	- 0.2

Provincie Limburg

	1952	8.198	2.3		
	1954	4.761	1.3	- 3.437	- 1.0
	1956	3.993	1.0	- 768	- 0.3
	1958	5.041	1.2	+ 1.048	+ 0.2
	1959	3.122	0.8	- 1.919	- 0.4
Bruggroep	1959	925	0.2		

In de provincie Limburg ging de winst van 1958 voor de CPN geheel verloren. Van de 5000 stemmen hield zij er ruim 3100 over. De Bruggroep verwierf 1000 stemmen; de PSP bijna 900.

In Hoensbroek, de woonplaats van de Brugcandidaat L.W. Grein, behaalde de Bruggroep meer stemmen dan de CPN.

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Maastricht</u>	1956	538	1.2		
	1958	743	1.7	+ 205	+ 0.5
	1959	431	0.9	- 312	- 0.8
Bruggroep	1959	82	0.2		
<u>Heerlen</u>	1956	849	2.5		
	1958	1.035	3.1	+ 186	+ 0.6
	1959	681	1.9	- 354	- 1.2
Bruggroep	1959	109			

	Jaar	Aantal stemmen	Percentage	Stemmen verlies/winst	Percentage verlies/winst
<u>Hoensbroek</u>	1956	311	3.2		
	1958	480	4.9	+ 169	+ 1.7
	1959	186	1.9	- 294	- 3.0
Bruggroep	1959	209			
<u>Brunssum</u>	1956	313	2.7		
	1958	393	3.5	+ 80	+ 0.8
	1959	269	2.3	- 124	- 1.2
Bruggroep	1959	39	0.3		
<u>Kerkrade</u>	1956	437	1.9		
	1958	662	2.9	+ 225	+ 1.0
	1959	347	1.5	- 315	- 1.4
Bruggroep	1959	66	0.3		

* * *